

ΚΔΡΑ

Πύλη Λεραγίου

Udobna
nagrada
ti su ti
društvo

Օրւշ Ղ. Կուրճարան
Օրւշ Դաւթ
↑ ↑ Բաշթըն

Θόδωρος Δημ. Κρεμασιώτης

τ. Πλοίαρχος Ε.Ν.

η *ύδρα μας

Πειραιάς 1992

Το «Αρχοντικό Γ. Βούλγαρη»

Το πιο επιβλητικό κτίριο στην Ύδρα εκείνη την εποχή ήταν το «αρχοντικό Γεωργίου Δήμα Βούλγαρη» [το Σεράϊ του Μπέη].

Χτίστηκε από ξένον αρχιτέκτονα, από ξένους τεχνίτες και από υλικά φερόμενα κι αυτά από το εξωτερικό.

Λέγεται πως, όταν ο Βούλγαρης ήλθε στην Ύδρα, το 1802, κι ανέλαβε καθήκοντα διοικητή, αυτό το διώροφο οικοδόμημα, κομφοτέχνημα ανατολικού ρυθμού –Τούρκικης τεχνοτροπίας– με τους φρουριακούς τοίχους, ήταν έτοιμο στημένο στη ΝΔ πλευρά του λιμανιού, πάνω από την εκκλησία του Άγιου Στάθη.

Το κάτω μέρος του κτιρίου ήταν φτιαγμένο από πέτρα πελεκητή, το δε πάνω μέρος από αγκριοξυλεία άριστης ποιότητας. Η νότια πύλη του, ήταν επιβλητική με βαρειά σκαλιστή δίφυλλη πόρτα, που πάνω απ' αυτήν υπήρχε περίδλεπτη σκοπιά σαν πολεμίστρα.

Αμέσως, μετά απ' αυτήν την εξώπορτα ήταν δύο σκαλιά και κατόπιν ένας διάδρομος μαρμαρίνος. Τα μάρμαρά του είχαν πλάτος 3 μέτρα και μήκος 15. Ο διάδρομος εκείνος κατέληγε, μετά από μία στροφή και δύο-τρία σκαλιά, σε μία τετράγωνη αυλή (Χαγιάτι) η οποία ίσως να ήταν ανοικτός χώρος ή η αυλή εκείνη να ήταν σκεπασμένη (στις πλευρές και στην οροφή) με τζαμαρία η οποία στηριζόταν σε 4 ξύλινους δοκούς. Κατ' άλλες μαρτυρίες, η τζαμαρία εκείνη ήταν στο δωμάτιο του Μπέη και κατ' άλλες δρισκόταν στο σαλόνι του δεύτερου ορόφου.

Στις πλευρές της τζαμαρίας υπήρχαν χαμηλά μόνιμα ντιβάνια, και στην ανατολική πλευρά της αυλής υπήρχε μία μικρή πόρτα που οδηγούσε στον κήπο και στη βόρεια πλευρά της ήταν η κύρια είσοδος του μεγάρου με βαρειά μεγάλη ξύλινη πόρτα.

Στο ισόγειο δρισκόταν μία μεγάλη σάλα η οποία είχε 4 δωμάτια, χωρίς ιδιαίτερη αξία, με τα καφάσια των παραθύρων τους σε σχήμα ρόμβου και με τις μικρές πόρτες τους ιδιόρρυθμα χρωματισμένες, ενώ οι ταμπλάδες ήταν χρωματισμένοι κόκκινοι, που γύρω από το κόκκινο χρώμα ξεχώριζαν δύο λωρίδες, η μία πράσινη και η άλλη κόκκινη.

Προς την πλευρά της οικίας Δελόπουλου και προς εκείνη του Καλά υπήρχαν δύο εντοιχισμένες θρύσες με ορειχάλκινους κρουνοί σε σχήμα κεφαλιών λιονταριού και με σκαλιστά μάρμαρα με παραστάσεις από φύλλα και τσαμπιά σταφυλιάς. Οι δε δεξαμενές νερού αποτελούνταν από πολύ μεγάλα κιούπια εγκλωδισμένα μέσα σε τεράστια ερμάρια.

Ο δεύτερος όροφος, είχε πρόσδραση από την ανατολική πλευρά όπου υπήρχε σκάλα πλάτους περίπου 3 μέτρων και ένα μεγάλο παράθυρο απ' όπου φαινόταν όλη η παραλία του λιμανιού.

Το «Σεράι του Μπέη» (τέλος 19ου αιώνα)

Η νότια πύλη του Σεραγιού (Δεκαετία 1940)

Ο όροφος αυτός είχε ένα στενόμακρο σαλόνι με 4 δωμάτια, εκ των οποίων το μεγαλύτερο (αυτό προς την πλευρά της παραλίας και της οικίας Καλά) ήταν αξιόλογο με θέα προς ολόκληρη την παραλία, με 3 παράθυρα, τα δύο προς το σπίτι του Καλά και το τρίτο προς το λιμάνι, ενώ οι τοίχοι του ήταν στολισμένοι με ελαιογραφίες τοπίων της Κωνσταντινούπολης, έργα διασήμων ζωγράφων της εποχής εκείνης. Στις 4 γωνίες εκείνου του δωματίου υπήρχαν εταζέρες από ξύλο σκαλισμένο και χρωματισμένο, συνεχείς από το πάτωμα μέχρι την οροφή, και ισάριθμες ροζέτες μικρές, επίσης μία μεγάλη στο κέντρο της οροφής από ξύλο σκαλιστό χρώματος καρυδιάς με ένα σχέδιο που απεικόνιζε μία μέδουσα χρυσού χρώματος.

Τα ταβάνια είχαν σχήμα ρόμβου (μπακλαβά).

Οι 4 τοίχοι του σαλονιού ήταν στολισμένοι με ελαιόχρωμες προσωπογραφίες ανδρών της εποχής εκείνης και με πίνακες διαφόρων καραβιών.

Κατά μήκος του κτιρίου και προς την πλευρά της παραλίας, ένας άλλος μαρμαρίνος διάδρομος πλάτους 3-4 μέτρων και προς τον τοίχο της νότιας πλευράς μερικά σκαλιά οδηγούσαν στο στενό δρομάκι στη μέση του οποίου υπήρχε μεγάλη σιδερένια πόρτα ενός χώρου που χρησίμευε ως φυλακή. Επίσης, στο ίδιο δρομάκι με τις κομπές καμάρες και προς το σπίτι της Σταματίνας Ντούσκου, βρίσκονταν μία άλλη μικρή πόρτα κι αυτή σιδερένια. Στο κάτω, δε, μέρος του κτιρίου, στα θολωτά υπόγεια, βρίσκονταν διάφοροι βοηθητικοί χώροι, όπως φούρνοι, κουζίνα, πλυσταριό κλπ. Ο κήπος προστατευόταν από ξύλινο κιγκλίδωμα, ήταν σπουδαίος και κατάφυτος από οπωροφόρα δέντρα και άνθη, ενώ η στέρνα που υπήρχε σ' αυτόν ήταν τεράστια.

Το σπουδαίο εκείνο μνημείο είχε περιέλθει ως κληροδότημα στην ιδιοκτησία του Δήμου Ύδρας και κατεδαφίστηκε στις αρχές του αιώνα μας (1908-12) με απόφαση του τότε Δημάρχου. Σταύρου Τσίπη, και του Δημοτικού Συμβουλίου, για να αποφευχθούν τα έξοδα συντήρησής του, κλπ.

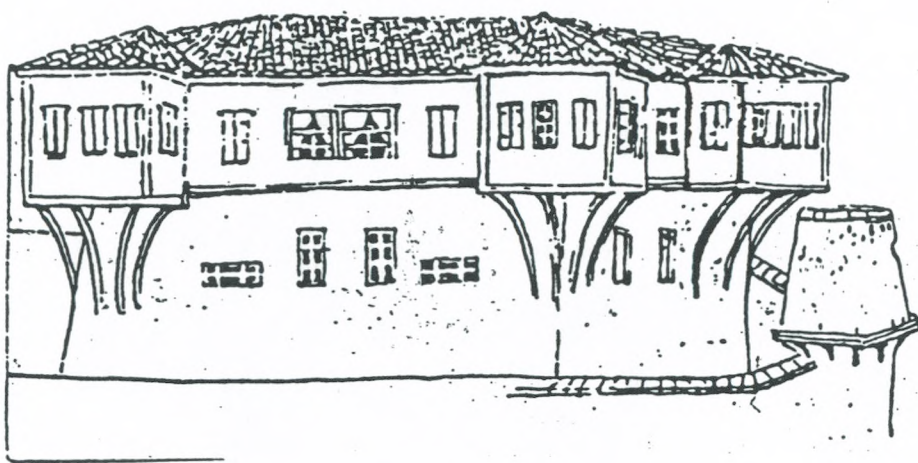
Μερικές πόρτες του Σεραγιού τοποθετήθηκαν σε διάφορα σπίτια του νησιού, μεγάλο δε μέρος της ξυλείας του πουλήθηκε στον Πειραιά. Ενώ μερικά κομμάτια από τις εταζέρες (ίσως) σώζονται στο σπίτι του Ζαχαρία Καλά και ένα μικρό μέρος του ξυλόγλυπτου εσωτερικού διάκοσμου ευτυχώς διασώθηκε και φυλάσσεται στο Μουσείο Μπενάκη, στην Αθήνα.

Επίσης, λέγεται πως, κατά κάποιον τρόπο, ο ακόλουθος στίχος του καπετάν Μανώλη Μπίκου (γαμπρού του Παπα-Τσέπη), έγινε αιτία του γκρεμίσματος εκείνου του Σεραγιού:

«Μέγαρά της τυρανίας
σας κατέλυσε ο χρόνος
να χαθήτε εκ θεμελίων
και το γένος σας συγχρόνως».

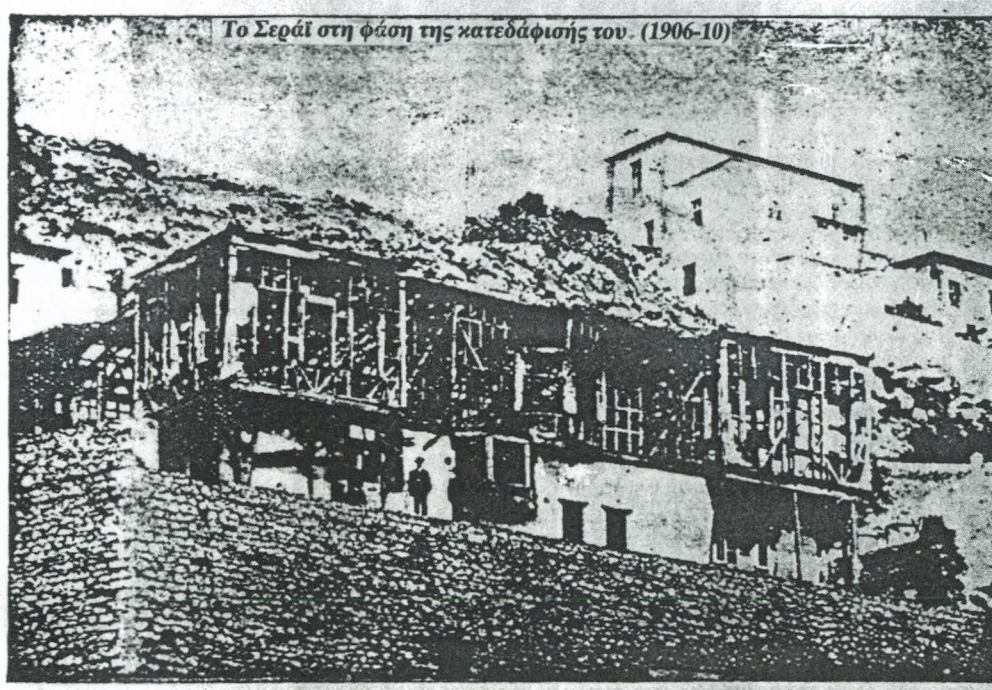

Η δυτική πλευρά του μεγάρου

(Περ. Βυζάντιου 1953)

Το Σεράϊ στη φάση της κατεδάφισης του. (1906-10)

Η οικία Γ. Βούλγαρη

«..... Ατυχώς, όμως, ο άνω όροφος της οικίας ταύτης κατερρίφθη υπό της δημοτικής αρχής προ 20 περίπου ετών επί τη προφάσει, ότι τα εξωτερικά ξύλινα ερείσματα των εξωστών είχαν αρχίσει να σήπωνται, ενώ ταύτα ήσαν εξ αγριοξυλείας. Αλλά και τούτο αν ήτο ακριβές, ηδύνατο η δημοτική αρχή εις ην είχε δωρηθή το μέγαρον υπό των κληρονόμων, να διαθέτη κατ' έτος ελάχιστον ποσόν προς αντικατάστασιν των εφθαρμένων ξυλίνων στηριγμάτων των εξωστών και να χρησιμοποιήση αυτό ως μουσείον του τόπου.

Εκ της ξυλείας ταύτης κατεσκευάζοντο επί τρία έτη φορτηγίδες προορισμέναι διά τον Πειραιά και καΐκια, ξυλεία δε σεσηπυία, ως εχαρακτηρίσθη υπό των διορισθέντων πραγματογνωμόνων, δεν χρησιμοποιείται, ως είναι ευνόητον, εις ναυπήγησιν οιοудήποτε σκάφους.....».

[Ιωάννης Θ. Παπαμανώλης]

(«Η Οικογένεια Βούλγαρη της Ύδρας» - 1930)

Το περίφημο «Σεράϊ»

«Αν ανοίξης έναν παλιό περιηγητικόν οδηγό, κι ανατρέξεις στην περικοπή που γράφει για την Ύδρα, θα διαβάσης με κατάπληξη, κι αν είσαι πραγματικός Υδραίος πατριώτης με θλίψη μεγάλη, πως ο οδηγός αυτός αναφέρει ως το πιο αξιοπρόσεκτο κτίσμα του νησιού μας το περίφημο Σεράϊ, τ' αρχοντικό του καπετάν Γιώργη Βούλγαρη του Μπέη. Αυτό συνιστά να πάνε να ιδούνε οι επισκεπτόμενοι την Ύδρα.

Κι όμως, τούτο το κτίσμα, το μοναδικό στο νησί μας απόφιδου Τουρκικού ρυθμού, από χρόνια δεν υπάρχει πιά. Μυαλά περίεργα, μπορεί και μοντέρνα της τότε εποχής, δημοτικών αρχόντων, που δεν είχανε νοιώσει μήτε την ψυχή, μήτε την αλλόκοτη ομορφιά της Ύδρας, «ελαφρά τη καρδιά» και για να μη πληρώση ο Δήμος, για τη συντήρησή του μερικές πενταροδεκάρες — τότε οι βουτηχτάδες στρίβανε το τσιγάρο τους με κατοστάρι-κα — τόδγαλαν στο σφυρί, για γκρέμισμα, ως ετοιμόρροπο. Και τότε παρουσιάστηκαν «οι σκυλευταί», το γκρέμισαν μονοτάρι, επήραν τα υλικά του, τα πούλησαν κι έδωκαν και τα τριάκοντα αργύρια του Γιούδα στην τότε μεγαλοπράγμονα! δημοτικήν αρχή του νησιού, για το θανμάσιο — χαίρε βάθος αμέτρητον νοσηράς νοστοροπίας! — έργο της.

Έτσι, ο ταλαίπωρος Δήμος Ύδρας, αντί να ξεδέψη για τη συντήρηση του περιφί-μου τούτου αρχοντικού, κέρδισε κιόλας.

Αν, όμως, τότε δρισκότανε ένας, ας πούμε ένας Βυζάντιος, και τους φώναζε «Προσοχή στην Ύδρα» και στην ανάγκη τους εχαστούκιζε, για να συνέλθουν, πως αυτό που επρόκειτο να κάνουν, ήταν έγκλημα κατά του νησιού, τότε το Σεράϊ του Μπέη θα ήταν στη θέση του και μπορούσε σήμερα να ήταν το πιο γραφικό και το πιο ιδιόρρυθμο τουριστικό ξενοδοχείο σ' ολόκληρη την Ελλάδα.....».

[Αντώνης Ν. Μανίτης]

Ιούνιος 1955

Ο Γεώργιος Δήμα Βούλγαρης (1769-1812)

Ο Γεώργιος Δήμα Βούλγαρης «Μπέης» (παντρεύτηκε τη Μαρία, κόρη του Μάρκου Γκίκα Μανώλη και απέκτησαν έξι (6) παιδιά: το Δημήτριο, τον Εμμανουήλ, το Νικόλαο, την Κυριακούλα (σύζυγο Αντωνίου Γ. Κριεζή), την Ελένη (σύζυγο Νικόλα Γκίκα Ελευθερουδάκη) και τη Ζωή-Ζώγκω, (πέθανε σε μικρή ηλικία).

Η Διαθήκη του Γ. Δ. Βούλγαρη «Μπέη» (εκτός του τυπικού μέρους)

«... Έχων έτι σώας τας φρένας μου και τα φωνητικά μου όργανα ενεργούμενα, κάμνω την παρούσάν μου διαθήκην και τελευταίαν παραγγελίαν, και διατάττω εις τους κληρονόμους μου, όσα κινητά ή ακίνητα πράγματα παρά Θεού μοι εδωρήθησαν. Πρώτον λοιπόν παρακαλώ απαξάπαντας θερμώς όλους τους ομοπίστους μου συμπατριώτας μικρούς και μεγάλους όσους παρεπίκρανα, ή με λόγον ή με έργον εκ νεότητός μου, και εις καιρόν της εξουσίας μου, εν ω δηλαδή ήμην ζαμπίτης του κοινού, ομοίως και οποιουσδήποτε φίλους συνανεστράφην αδελφούς Χριστιανούς να συγχωρήσωσι τα ακούσια και εκούσια σφάλματά μου, διά να συγχωρήση και αυτών ο Θεός τα αμαρτήματα. «Άφετε, λέγει, το απευδέστατον στόμα του Κυρίου και αφεθήσεται υμίν». Δεύτερον εξ ιδίας μου γνώμης και προαιρέσεως αφίνω όλην μου την περιουσίαν κινητήν και ακίνητον εις τας χείρας και εις την επιστασίαν του υιού μου Δημητρίου, διά να οικονομήσῃ ως μεγαλύτερος υιός και το οσπήτίον μου και τους λοιπούς αδελφούς του. Αλλ' επειδή και ο υιός μου Δημήτριος ευρίσκεται ανήλικος, διορίζω επιστάτην και επίτροπον αυτού, τόσον δηλ. διά να οικονομή τον υιόν μου, όσον και να επιστατή και να επιτηρή και όλας τας χρείας του οσπητίου μου, έως να έλθῃ εις ηλικίαν ο υιός μου Δημήτριος, τον αυτάδελφόν μου καπετάν Φραντζέσκον, και διά τούτο ο αυτάδελφός μου καπ. Φραντζέσκος δεν εμπορεί πλέον να ταξειδεύῃ την θάλασσαν έως να ηλικιωθῇ ο υιός μου Δημήτριος. Αλλά ο καπ. θέλει είναι επάνω εις όλην μου την περιουσίαν κινητήν και ακίνητον, και εις κάθε δοσοληψίαν μου, ως ιδιον και καθολικόν πρόσωπόν μου, χωρίς να εμπορῇ να τον διασείσῃ, ή να του αντιτείνῃ εις τα ιντερέσα μου κανέναν από τους αδελφούς μου ή από τους συγγενείς μου. Είναι εις χρέος όμως ο καπ. Φραντζέσκος, χρείας τυχούσης, να ερωτά και να συμβουλευέται τους κάτωθεν επιτρόπους μου. Προς τούτους αφίνω το οσπήτίον μου του υιού μου Δημητρίου με όλα τα σκεύη, όσα ευρίσκονται μέσα εις το οσπήτιον, ο οποίος είνε εις χρέος να καθίσῃ ομού με την συμβίαν μου και την μητέρα μου με άκραν υποταγήν και ευπείθειαν, και ομού με την μητέρα μου, έως ου ζώσιν. Η συμβία μου να είνε και αυτή ως οικοκυρία και επιστάτρια του οσπητίου, χωρίς να έχῃ την άδειάν μου να δευτεροῦπανδρευθῇ. Αφίνω των θυγατέρων μου διά προίκα εις κάθε μίαν από 10.000 γρόσια, ήτοι δέκα χιλιάδας. Αφίνω επάνω εις όλην μου την περιουσίαν κινητήν και ακίνητον διά επιτρόπους μου τον κυρ Λάζαρον Κουντουριώτην, τον κυρ Δημήτριον Τζαμαδόν, τον κυρ Γεώργιον Γκιώνην και τον κυρ Σταμάτη Μπουντούρην, τους οποίους παρακαλώ να επιστατούν διά την καλήν σύστασιν και αύξησιν του οσπητίου μου ομού με τον αυτάδελφόν μου καπ. Φραντζέσκον, δίδοντάς του κάθε συμβουλήν συντείνουσιν εις την ωφέλειαν του οσπητίου μου, έως να έλθῃ εις ηλικίαν νόμιμον ο υιός μου Δημήτριος, και τότε θέλουν παραδώσει εις χείρας του υιού μου Δημητρίου όλην την περιουσίαν κινητήν και ακίνητον· ο δε υιός μου Δημήτριος α') θέλει λάβῃ την φροντίδα να κάμῃ οσπήτια των αυταδέλφων του, είτε να μοιράσῃ την ανάλογον κληρονομίαν τόσον κινητήν όσον και ακίνητον των αυταδέλφων του ως αδελφός, ευγάζοντας και το μερίδιον της μητρός του από την μετρητήν περιουσίαν να το έχῃ εις την εξουσίαν της. Έτι, αν με την δοήθειαν του Θεού σώζεται ευτυχώς η κατάστασηις του οσπητίου μου, παραγγέλλω των επιτρόπων μου να δώσουν διά κληρονομίαν και εις τας θυγατέρας μου εκείνο οπού ήθελον κρίνει εύλογον να δώσουν διά κληρονομίαν και εις τας ειδικάς των θυγατέρας· προς τούτοις ο αυτάδελ-

φός μου καπ. Φραντζέσκος τόσον και ο υιός μου Δημήτριος να είνε εις χρέος να υπανδρεύσουν τας δουλευτριάς του οσπητίου μου κατά την συνήθειαν της πατρίδος μας. Διά ψυχικήν μου σωτηρίαν αφίνω του πανιερωτάτου ημών Δεσπότη γρόσια πεντακόσια· εις όλα τα μοναστήρια της πατρίδος μου από γρόσια πενήντα, εις δε το μοναστήριον της χώρας γρόσια χίλια· εις όλας τας εκκλησίας της πατρίδος μου από είκοσι πέντε γρόσια διά μίαν πρόθεσιν. Αφίνω κατά το παρόν εις τους επιτρόπους μου να μοιράσουν εις πτωχούς και ορφανά πέντε χιλιάδες γρόσια· και ακολούθως αφίνω εντολήν του αυταδέλφου μου καπ. Φραντζέσκου, εν όσω ευρίσκεται εις αυτήν την επιστάσιν, ομοίως και του υιού μου Δημητρίου εντολήν, εν όσω ζη, από την ελεημοσύνην να μη λείψωσι, δίδοντες αφθόνως διά την αμαρτωλήν μου ψυχήν μου εκεί όπου ήθελεν είνε χρεία.

Ούτω λοιπόν διατάττω και αποφασίζω τα κατ' εμέ, και ούτω θέλω εκ προαιρέσεως να λάβη η' περιουσία μου την τελείαν διανομήν, και ούτω παρακαλώ τους κυρίους επιτρόπους μου να την ενεργήσωσι και να την δάλωσιν εις πράξιν, διά να λάβη το κύρος η παρούσα μου διαθήκη καθ' όλα εις τους κληρονόμους μου και επιστάτας μου· αν δε εξ εναντίας (ο μη γένοιτο) κανένας από τους αδελφούς μου, ή από τους συγγενείς μου, ή ξένος, ανήρ ή γυνή, ήθελεν δυσαρεστηθή και εθελοκακήσει εις όσα εγώ εκ προαιρέσεώς μου αποφασίζω να γίνωσιν εις την παρούσαν μου διαθήκην, και ως κακός και δύστροπος ήθελεν εναντιωθή ή ζητήσιν να διασείση τον αυτάδελφόν μου καπ. Φραντζέσκον τον ως ιδιόν μου πρόσωπον διορισθέντα παρ' εμού, ή τον υιόν μου Δημήτριον ήθελεν ενοχλήσει, ή ήθελε ζητήσιν να βάλη σκάνδαλον τόσον εις τους ειρημένους, όσον και εις το οσπήτιόν μου διά να προξενήση σύγχισιν και παροχήν διά την αναίρεσιν των παραγγελιών μου, ο τοιούτος, όποιος και αν ήθελεν είναι, ως εχθρός των καλών, ως μισόχριστος, ως φθορεύς του γένους μου, ας έχη την οργήν του Θεού και τας αράς πάντων των θεοφόρων πατέρων της εκκλησίας μας, ας είναι παραδεδομένος με τον Σατανά, και κατακεκριμένος με τον προδότην Ιούδα, ου την προαίρεσιν εμμήσατο, και προκοπήν μήποτε ίδοι καθ' όλα τα έργα των χειρών του.

Όθεν εις ένδειξιν της αληθείας και επιβεβαίωσιν των παραγγελθέντων μου, σφραγίζω την παρούσαν διαθήκην μου με την σφραγίδα μου, επιμαρτυρουμένων και με τας υπογραφάς των κυρίων επιτρόπων μου, ίνα έχη το κύρος και την ασφάλειαν εν παντί καιρώ και τόπω.

1812 Αυγούστου 22, Ύδρα

(Σ) Καπ. Γεώργιος Δήμ. Βούλγαρης μην ξεύρων να γράφω θεβαίωνω διά χειρός του γράψαντος Παρθενίου, ιεροδ. και διδασκάλου Ύδρας, όστις και μαρτυρώ..

Λάζαρος Κουντουριώτης
Δημήτριος Τζαμαδός
Γεώργιος Γκιώνης
Σταμάτης Ν. Μπουντούρης
(Σ) Καπ. Φραντζέσκος Βούλγαρης»

(1803)

Σφραγίδες του Γ. Δ. Βούλγαρη

(1809)

[Καταγραφή Περιουσίας Γ. Δ. Βούλγαρη]

Χουσερέβ Μεχμέδ πασάς ελέω Θεού δεζύρης και καπουδάν πασάς

Προεστώτες και επίτροποι και καραβοκύριοι της νήσου Ύδρας

Εμάθομεν ότι προ ολίγου καιρού απέθανεν ο συμπατριώτης σας καπιτάν Γεώργης Δήμα Βούλγαρη, όστις ήτον τζιράκι και του αοιδίμου Χουσεϊν πασά, και ειδικόν μας. Τούτογ τον καπιτάν Γεώργην έχοντες σκοπόν να τον μεταχειρισθώμεν εις τον βασιλικόν δονανιάν, μετεκομίσαμεν εδώ επ' αυτώ τούτω, μας απέδειξεν όμως, πώς το λάθος του δεν του επιτρέπει να είναι εις δούλευσιν, και ότι εξ αιτίας τούτου θέλει αποθάνει εντός ολίγου, ακολουθώσ δε μας παρεκάλεσεν, οπού μετά τον θάνατόν του να φροντίσωμεν, διά να μη εξουθενηθώσι τα παιδιά του, και διά να βαλθή εις μίαν τάξιν η περιουσία του, διορίσαντες εκ μέρους μας άνθρωπον βασήν εις τα παιδιά του, και καταγράφοντες όλην αυτού του καπιτάν Γεώργην την περιουσίαν. Επειδή λοιπόν έχει κληρονόμους και παιδιά ο αποθανών καπιτάν Γεώργης, όστις έκαμε και πολλές εκδουλεύσεις εις τον βασιλικόν τερσανέν με πίστιν και σαδακάτι, διά τας οποίας εκδουλεύσεις του και ήτον σκοπός μας να υπερασπιζώμεθα τόσον αυτόν, όσον και τα παιδιά του, και επειδή αυτός ο καπιτάν Γεώργης διά πραγματείας, και εκ του μουσααδέ οπού είχεν, απέκτησε πολλήν περιουσίαν, η οποία και διά να μην γένη ζαΐ και τελέφι, εν ω έχομεν ναζαρέτι και εις τα παιδιά του, διά τούτο είναι σκοπός μας το να γένη καταγραφή της περιουσίας του, και μαχσούς δι' αυτήν την υπόθεσιν στέλλεται ο διδικτάρης μας Αχμέδ αγάς και ο συμπατριώτης σας καπιτάν Νικόλας, οι οποίοι και αφού φθάσουν εις τα αυτόθι, σας προστάζομεν αποφασιστικώς διά του παρόντος ημετέρου ηγεμονικού μπουγιουρουλδίου να κάμετε λεπτομερή καταγραφήν, και χωρίς να κρύψητε το παραμικρότερον, πόση είναι δηλαδή η χρηματική του περιουσία, οποία μερτικά έχει εις τα αυτόθι καράδια, πόσον σερμαγέν έχει εις τα λοιπά καράδια και πόσα εις μετρητά, και την τιμήν των υποστατικών του, προθυμοποιούμενοι ακολουθώσ εις το να στείλητε και προς ημάς το περί αυτής της περιουσίας μονασεδέ κατάστιχον, κατησφαλισμένον τη κοινή σας σφραγίδι και ταις υπογραφαίς. Ούτω ποιήσατε ως προστάζομεν εξ αποφάσεως.

Εξεδόθη το παρόν από του βασιλικού τερσανέ.
1812 Σεπτεμβρίου 20

[Χουσερέβ Μεχμέδ πασά καπουδάν πασά]

Υψηλότητα, δικαιοτάτε και ευσπλαχνικώτατε

Διά του σκλαδικού μας αρχιχαλίου πληροφορούμεν το θεοφρούρητον και πολυχρόνιον ύψος σας ότι με τον ερχομόν ενταύθα του ενδοξοσοφολογιωτάτου διδικτάρ εφέντη Αχμέτ εφέντη και καπ. Νικόλα Κοκοβίλα ελάδαμεν το υψηλόν προσκυνητόν μπουγιουρουλδί, το οποίον εδαφιαίως και με όλον το ιταέτι το προσκυνήσαμεν, και καθώς προστάττόμεθα, δεν αμελήσαμεν από το χρέος μας εις το να κάμωμεν να δοθή το βασιέτι και η καταγραφή της περιουσίας του μακαρίτου καπ. Γεώργη συμπατριώτου μας, μέσον του δεκίλη ανταδέλφου του Φραντζέσκου, εις χείρας του ενδοξοσοφολογιωτάτου Αχμέτ εφέντη· τούτα αυτά, δηλονότι το βασιέτι και η καταγραφή, είναι γενομένα κατά το αϊνίμ πριν του θανάτου του μακαρίτου, εις τα οποία ομολογεί εν περιλήψει πόσα μετρητά του ευρέθησαν και εις ποία καράδια είναι διαμοιρασμένα, και πόσα σίγουρα δάνεια και πόσα μούλκια έχει και μερδικά εις καράδια, της οποίας κατάγραφής το σουρέτι σας το συντροφεύομεν εσφραγισμένον με την κοινήν μας σφραγίδα καθώς ηγεμονικώς μας διορίζετε.

[Οι προεστώτες Ύδρας]

(Σχέδιον Γραφής Παπαμανώλη)

[Καταγραφή περιουσίας Γεωργίου Δήμα Βούλαρη]

Καταγραφή όλης της περιουσίας του μακαρίτου καπετάν Γεωργίου Δήμα Βούλαρη, δεδομένη παρά του αυταδέλφου αυτού και δεκίλη καπ. Φραντζέσκου τω ενδοξοσολογιωτάτω διδιτάραγα και ημών.

Το εδώ κατασκευαζόμενον καράδι με τζανακλίκια εκόστισε το τρίτον αυτού	γρ. 34.840
Το καράδι που διοικείται υπό του Λαζάρου Μικρού εν ήμισυ τέταρτον	» 12.892
Το καράδι οπού διοικείται υπό του Δημητρίου Λισμάνη εν τέταρτον	» 8.125
Το καράδι οπού διοικείται υπό του Θεοδωρή Γκιώνη ήμισυ τέταρτον	» 3.500
Το περιβόλι εις το Καστρί εκόστισε	» 12.500
Το περιβόλι και το αμπέλι και ο μύλος εις Αίγιναν	» 7.500
Ο μύλος εις Αγκίστριον	» 2.500
Το μαγαζί εις τον αιγιαλόν εις Ύδραν	» 7.000
Δηλαδή συμποσούνται όλα γρόσια ογδοήντα οκτώ χιλιάδες και οκτακόσια πενήντα επτά γρόσια.	» 88.857
Μετρητά ευρέθησαν γρόσια ογδοήντα μία χιλιάδες και επτακόσια	» 81.700

Γρ. 170.557

Είδη ευρέθησαν εις το οσπήτιόν του:

Τέσσερα σεπέτια	Ένα ωρολόγιον
Τρία μπιτόνια	Τέσσερα τακίμια ύπνου
Τρεις αλατζάδες	Δύο όμοια κατώτερα
Τρία σαλιδάρια τσόχινα	Δώδεκα καρέκλαις
Τρία θρακιά μπογασιά	Δύο καθρέπται
Τρία ζωνάρια	Δύο πολυέλαιοι
Τρία κοντογούνια	Δύο τραπέζια
Τρεις ζομπέδες τσόχينوι	Δέκα τζιμπούκια
Ένα μπενίσι τσόχينو	Τέσσερα δουφέκια
Τρία λαχούρια	Τέσσερα μαχαίρια ένα ασημένιον
Ένα μπορνόζι	Τέσσερα ζευγάρια πιστόλαις
Τέσσαρες γούναις	Έγα χαντζάρι
Μία κοζάκα	Ένα τρομπόνι
Τέσσαρες σερδέταις άσπραις	Μπακιρικά

Ύδρα, 6 9/6ρίου 1812

Η Φορεσιά του «Μπέη»

Ο Δημήτριος Βούλγαρης (Τζουμπές) συνέχισε να φοράει την ενδυμασία του πατέρα του, Γεωργίου Δήμα Βούλγαρη (Μπέη), μέχρι το τέλος της ζωής του. Η ενδυμασία αυτή απαρτιζόταν από τα εξής κύρια μέρη:

- **Ποδήρες Αντερί**, από μεταξωτό ύφασμα.
- **Μπενίσι**, χωρίς μανίκια και κοντό μέχρι τα γόνατα.
- **Τζουμπές** (ράσο), χρώματος βαθύ μπλε (εξ ου και το παρατσούκλι του).
- **Βαρύτιμη γούνα**, για το χειμώνα.
- **Κάλυμμα κεφαλής**, όρθιο, κοντό φέσι, με φούντα κοντή και χοντρή, από μετάξι χρώματος μπλε.
- **Υποδήματα**, σκαρπίνια μαύρα με φιόγκο μεταξωτό.
- **Κάλτσες**, υδραϊκής τέχνης, λευκές.
- **Ζώνη** (ζωνάρι), μεταξωτή από την Προύσσα.

Επίγραμμα στον Τάφο του «Μπέη»

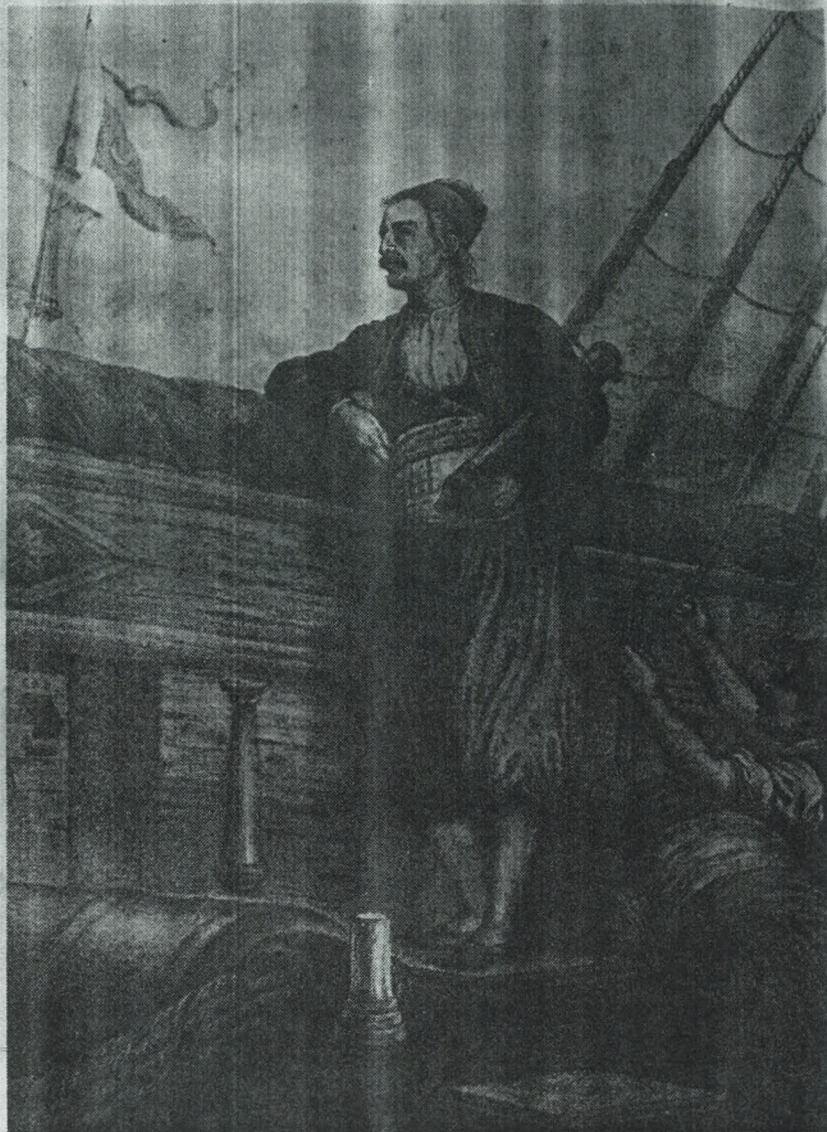
«Θάνατε ανθρωποκτόνε, άσπλαχνε και φονευτά,
γέννημα της αμαρτίας, των ζωών ολοθρευτά,
ου ουδόλως ελυπήθης τον Πηλείδην τον λαμπρόν,
γόνον έκλαμπρον της Ύδρας και προστάτην ηδηδόν,
Ηρακλείδην τε γενναίον, πρόμαχόν τε ρωμαλέον,
τον Γεώργιον Δημάδην, Βούλγαρην τον κορυφαίον·
αλλ' εξαίφνης καταλύεις ένθα κείται, λυπηρόν
φεύ, των ήδη και των πάλαι κλέος πάντων των Γραικών·
αγκαλά το σώμα μόνον, καθώς είναι φυσικόν,
να διαλυθή εις μέρη, καθά και συνθετικόν·
αι δ' αθάνατ' αρεταί του και ηρωικαί του πράξεις
θέλουν τον χοροστατήσει εις τας των ηρώων τάξεις.

Τέλος είληφε κατά την κγην Αυγούστου 1812».

* (Η πλαξ του τάφου του μετενεχθείσα βραδύτερον εις την Μονήν του Προφ. Ηλιού, και αποξεσθέντος του επιγράμματος, εκάλυψε τον τάφον καλογήρου τινός, ήδη είναι κάπου εκεί ερριμμένη. «Α. Λιγνός, Αρχείον Κοινот. Ύδρας, τομ. 4ος. 1925»).

HYDRA

ARISTODIMOS N. SOFIANOS

family. With great taste, its present owner has turned this beautiful house into a small museum.

This same side of the harbour has many large houses, which unfortunately have not yet been identified, but their size shows that they belonged to some of the old historical families of Hydra.

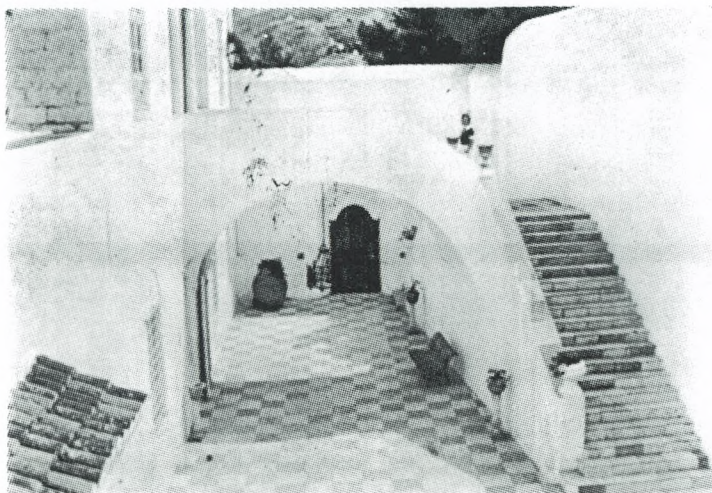
The western side was the most aristocratic one. The old grand mansion built by the Turkish Pasha Hussein, known as *Sarahi*, fell into ruins some sixty years ago. This was the home of George Voulgaris, Governor of the island from 1802-1812. From this great house only the imposing entrance to the courtyard with the tower facing south remains.

A second large house which belonged to the Voulgaris family stands by the pier and is very well kept. This is now in the possession of Economou—Miricklis family and it is considered to be one of the best mansions of Hydra. Its enormous reception rooms, covered with marble and its high woodcarved ceilings, the early furniture and artifacts relative to the years of prosperity, create a great impression on the visitor. A marble fountain and the music portico on the western wall of the huge reception room are characteristic of the grand household.

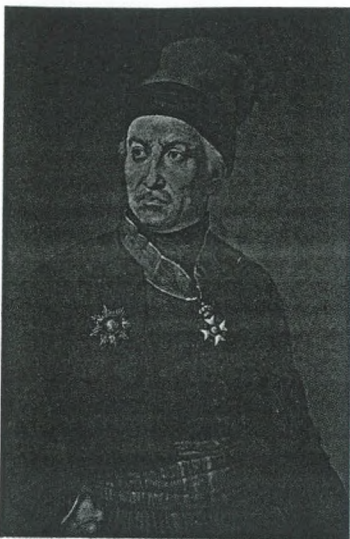
On a higher level to the left stands the great house of Emmanuel Tombazi, one of the noblest families of Hydra. This mansion, built in an excellent position is one of the most imposing in the harbour. It is built of grey rectangular stone, has two archways on either

The Voulgaris Mansion. Entrance.

George Coundouriotis Mansion. The courtyard.

Βασίλειος Βουδούρης. Δημογερόντας της Ύδρας. Ελαιογραφία του Σπ. Προσαλέντη (Αθήνα, Εθνικό Ιστορικό Μουσείο).

1905). Με την ιδιότητα αυτή εισήχθη πολλά νομοσχέδια που συνέβαλαν στην ενίσχυση του Πολεμικού Ναυτικού. Με δική του πρωτοβουλία ιδρύθηκε το Ταμείο του Εθνικού Στόλου (1900).

Βουδούρης, Μιχαήλ (19ος αι.). Υδραίος πυρπολητής του 1821. Ήταν κυβερνήτης του πυρπολικού «Μέδουσα» που κατέστρεψε τουρκικό μπρίκι στο ακρωτήριο Ματαπά στη νότια Πελοπόννησο (1825). Τον Ιούνιο του ίδιου χρόνου, ενώ ενεργούσε επίθεση με το πυρπολικό του εναντίον μιας αιγυπτιακής κορβέτας του Ιμπραήμ* στον κόλπο του Νεόκαστρου ανατινάχτηκε με τους ναύτες του στον αέρα.

Βούζης (6ος αι. μ.Χ.). Βυζαντινός στρατηγός που έδρασε κατά τη βασιλεία του Ιουστινιανού Α*. Αναφέρεται ότι το 528, στη διάρκεια του Βυζαντινοπερσικού πολέμου, ο Βούζης ήταν «στρατηγός Δαμασκού», ενώ τρία χρόνια αργότερα (531) ως συνδιοικητής με το στρατηγό Βέσσα της Μαρτυριούπολης της Μεσοποταμίας, κατόρθωσε μαζί με τον τελευταίο να αποκρούσει τους Πέρσες που την πολιορκούσαν. Μετά το 536 ο Βούζης, επικεφαλής βυζαντινών δυνάμεων, που είχαν σταλεί στην Αρμενία για να καταπνίξουν κάποια στάση εναντίον του αυτοκράτορα, νίκησε τους στασιαστές και τους ανάγκασε να ζητήσουν καταφύγιο στο βασίλειό της Περσίας Χοσρόη Α*.

Κατά το νέο Βυζαντινοπερσικό πόλεμο του 540 ο Βούζης ήταν αρχιστράτηγος του νότιου ανατολικού μετώπου του Βυζαντίου με έδρα την οχυρωμένη Ιεράπολη (Mabbeg) και σε κάποια φάση του πολέμου ο Βούζης προβάλλοντας σθεναρή αντίσταση μαζί με το στρατηγό Μαρτίνο* στην Έδεσσα και

στο Δάρας, εμπόδισε τον Πέρση βασιλιά να προχωρήσει προς την Κιλικία. Μετά την επάνοδο του Βελισάριου* στην Ανατολή ως αρχιστράτηγου (541), ανασυντάχτηκε ο βυζαντινός στρατός της Μεσοποταμίας, αλλά τον επόμενο χρόνο (542) ο Βελισάριος και ο Βούζης έπεσαν, ύστερα από σκευωρία, στη δυσμένεια του Ιουστινιανού και ανακλήθηκαν στην Κωνσταντινούπολη. Ο Βούζης κλείστηκε για τρία χρόνια περίπου στη φυλακή από την αυτοκράτειρα Θεοδώρα*. Τέλος το 554 – 555 αναφέρεται ότι ήταν επικεφαλής του βυζαντινού στρατού στη Λαζική και ότι έσωσε τα βυζαντινά στρατεύματα σε μια ανεπιτυχή προσπάθεια κατάληψης του φρουρίου Ονόγουρις.

Βουΐδες (περσ. Μπουΐχί (932 – 1055 μ.Χ.). Μουσουλμανική περσική σιιτική δυναστεία που κυριάρχησε στην περιοχή του σημερινού δυτικού Ιράν και του Ιράκ, καταλύοντας στην περιοχή αυτή την εξουσία της δυναστείας των Αββασιδών*. Γενάρχη της δυναστείας ήταν ο Αχμάντ, γιος κάποιου φυλάρχου Μπαουάχ, που μαζί με τους αδερφούς του Αλί και Χασάν κατέλαβαν τις πρώτες δεκαετίες του 10ου αι. διάφορες περιοχές της Μεσοποταμίας και ανακήρυξαν το κράτος τους (932) ανεξάρτητο από το χαλιφάτο. Το 945 ο Αχμάντ κατέλαβε την πρωτεύουσα του χαλιφάτου Βαγδάτη και επέβαλε την επικυριαρχία του στους Αββασίδες.

Ο διάδοχος του Αχμάντ, Αντούντ αντ Νταουλάχ (975 – 983) πρόσθεσε και άλλες κτήσεις στο κράτος του, που έφτασε έτσι στη μεγαλύτερη ακμή του, τόσο από εδαφική όσο και από οικονομική και πολιτιστική άποψη. Στην περίοδο αυτή οι Βουΐδες έκτισαν ένα μεγάλο φράγμα κατά μήκος του ποταμού Κύρου κοντά στην πόλη Σιράζ, καθώς και πολλά τεμένη και άλλα δημόσια οικοδομήματα. Ταυτόχρονα προώθησαν τις τέχνες και επιδίωξαν σχέσεις με τους Βυζαντινούς και με άλλα γειτονικά ιρανικά φύλα. Μετά το θάνατο όμως του Αντούντ αντ Νταουλάχ άρχισε η προϊούσα παρακμή του κράτους των Βουΐδων. Οι διάδοχοί του ενεπλάκησαν σε εμφύλιους πολέμους και ο τελευταίος ηγεμόνας Αμπού νασρ αλ-Μαλίκ ηττήθηκε το 1055 από το σελτζουκίδη σουλτάνο Τουγκρούλ* Μπεγκ και αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τη Βαγδάτη, που μαζί με τα υπόλοιπα εδάφη του κράτους των Βουΐδων περιήλθε στους Σελτζουκίδες Τούρκους.

Βούλγαρης. Επώνυμο αρχοντικής οικογένειας της Ύδρας που πολλά μέλη της διακρίθηκαν ως πρόκριτοι του νησιού κατά την Τουρκοκρατία, αγωνιστές του 1821, πολιτικοί και στρατιωτικοί. Σημαντικό-

τερα μέλη της είναι ο πρόκριτος Γεώργιος Βούλγαρης*, οι αγωνιστές Ιωάννης Βούλγαρης* και Φρατζέσκος Βούλγαρης*, ο πολιτικός Δημήτριος Βούλγαρης* και ο ναύαρχος Πέτρος Βούλγαρης*.

Βούλγαρης, Γεώργιος (Ύδρα, 1758 ή 1767 – 1812). Επιφανής Υδραίος ναυτικός, διοικητής της Ύδρας, που η δράση του συνδέεται στενά με την ιστορία της Ύδρας στα τελευταία χρόνια της Τουρκοκρατίας. Γιος του ναυτικού Δημητρίου ή Δήμα Βούλγαρη, ακολούθησε από μικρός το ναυτικό στάδιο. Σε νεαρή ηλικία ναυτολογήθηκε στον τουρκικό στόλο μαζί με άλλους Υδραίους, εκτιμήθηκε ιδιαίτερα από τον Τούρκο αρχιναύαρχο (καπουδάν πασά) Χουσεΐν* πασά και έλαβε το αξίωμα του «μπας-ρεϊζή» (αρχιπλοίαρχου) των Υδραίων ναυτών. Το αξίωμα αυτό, στο οποίο ανήλθαν και άλλοι Υδραίοι, αποτελούσε κατάκτηση των νησιωτικών πληθυσμών, και ο κάτοχός του όχι μόνο μπορούσε να επηρεάζει τον καπουδάν πασά, αλλά και να ρυθμίζει ποικίλα ζητήματα που αναφέρονταν στη μισθοδοσία, στη διατροφή, στο χρόνο υπηρεσίας των ναυτολογουμένων κ.ά. Η ιδιαίτερη επιτυχία του Βούλγαρη στο αξίωμα του «μπας-ρεϊζή», η ικανότητά του στα ναυτικά, η ευφυΐα του και η τιμιότητά του, αλλά συγχρόνως η ενεργή συμμετοχή του σε πολλές ναυτικές εκστρατείες της Πύλης (ακόμη και προς κατάπνιξη φιλελεύθερων κινήσεων των Ελλήνων), τον ύψωσαν στην εκτίμηση των Τούρκων, που το Δεκέμβριο του 1802 τον διόρισαν «μπας-κοτζάμπαση» (διοικητή) της Ύδρας.

Ο διορισμός αυτός έγινε ύστερα από επίμονες παρακλήσεις των Υδραίων προς τον καπουδάν πασά, εξαιτίας των εσωτερικών ανωμαλιών που είχαν αναστατώσει το νησί μετά τη δολοφονία (1799) του Ανδρέα Κουντουριώτη*. Ο Βούλγαρης κατόρθωσε πράγματι να αποκαταστήσει την τάξη, ενώ παράλληλα φρόντισε να αναδιοργανώσει τη διοίκηση της Ύδρας, αλλά και να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την παροχή ιδιαίτερων προνομίων στο νησί. Η στάση του κατά το Ρωσοτουρκικό Πόλεμο του 1806, όταν αντιτάχτηκε έντονα στην προσπάθεια του Ρώσου ναυάρχου Σενιάβιν* να εξεγείρει τους νησιώτες εναντίον των Τούρκων, προκάλεσε την αντίδραση της φιλορωσικής μεριδας του νησιού (Κουντουριώτες*, Τσαμαδοί*, Τομπάζηδες*). Τότε ο Βούλγαρης αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την Ύδρα και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, αλλά τον Αύγουστο του 1807, μετά την αποτυχία της εξέγερσης, οι Υδραίοι τον κάλεσαν να επιστρέψει στην Ύδρα και ο Βούλγαρης αποκαταστάθηκε στο αξίωμά του (Ιαν. 1808), που το κράτησε ως το θάνατό του (23 Αυγ. 1812). Στο

μεταξύ είχε φροντίσει να μην τιμαρτηθούν οι συμπατριώτες του από το Χουσεΐν πασά.

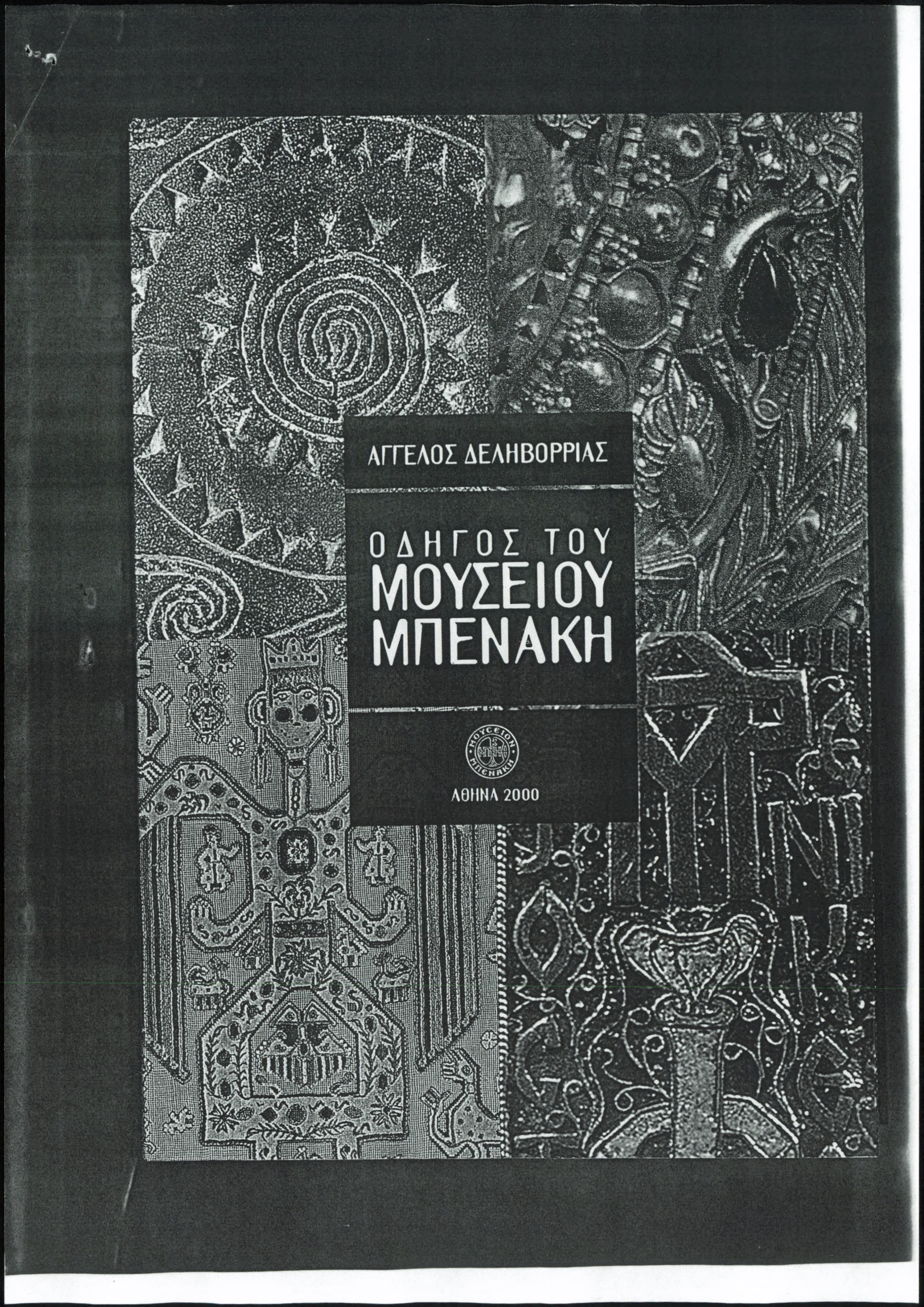
Η πολιτική του Βούλγαρη, που ήταν προσανατολισμένη στην ιδέα της συμβίωσης με τους Τούρκους, προκάλεσε πολλές αντιδράσεις, ιδίως στη ρωσόφιλη μερίδα των Υδραίων. Εντούτοις πρέπει να αναγνωριστεί ότι οργάνωσε την κοινοτική διοίκηση και ρύθμισε σοβαρά ζητήματα της υδραϊκής ναυτιλίας. Στην πρωτοβουλία του οφείλεται ο «ναυτικός νόμος» της Ύδρας και άλλα μέτρα που απέβλεπαν στη βελτίωση των συνθηκών ζωής του νησιού. Γιος του Γεωργίου Βούλγαρη ήταν ο μετέπειτα πρωθυπουργός Δημήτριος Βούλγαρης*.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΦΥΡΟΕΡΑΣ

Βούλγαρης, Δημήτριος (Ύδρα, 1802 – Αθήνα, 1877). Πολιτικός από την Ύδρα, οκτώ φορές πρωθυπουργός της Ελλάδας κατά την εικοσαετία 1855 – 75. Ήταν γιος του Υδραίου προύχοντα Γεωργίου Βούλγαρη* και της Ελένης Γκίκα και έμεινε ορφανός από πατέρα σε ηλικία 10 χρονών. Την κηδεμονία του ανέλαβε τότε ο θεός του Φρατζέσκος Βούλγαρης*. Παντρεύτηκε την κόρη του αγωνιστή και πολιτικού Λάζαρου Κουντουριώτη* και απέκτησε δυο κόρες και δυο γιους.

Ο Βούλγαρης άρχισε την πολιτική του σταδιοδρομία σε ηλικία μόλις 17 χρονών, όταν ανέλαβε (1819) τη θέση του πατέρα του στην υδραϊκή Δημογεροντία. Στον Αγώνα πήρε μέρος με δύο ιδιόκτητα πλοία του και χρημάτισε «γραμματέας επί των ναυτικών» στις κυβερνήσεις του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου* (1822) και του Σπυριδώνα Τρικούπη* (1833). Το 1826 εκλέχτηκε επίσης πληρεξούσιος της Ύδρας και πήρε μέρος στην Γ' Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου. Κατά την περίοδο της διακυβέρνησης της Ελλάδας από τον Καποδίστρια* ο αγγλόφιλος Βούλγαρης υπήρξε μέλος της συνταγματικής επιτροπής στην Ύδρα που αντιπολιτεύτηκε με σφοδρότητα τον κυβερνήτη.

Κατά την περίοδο της απόλυτης μοναρχίας (1833 – 43) του βασιλιά Όθωνα* ο Βούλγαρης απέφυγε να καταλάβει κυβερνητική θέση. Διατέλεσε μόνο για μερικά χρόνια δημόσιος της Ύδρας, θέση στην οποία διαδέχτηκε (1837) τον πεθερό του Κουντουριώτη. Μετά την καθέρωση του Συντάγματος διορίστηκε (1845) γερουσιαστής. Τον Απρίλιο του 1847 ανέλαβε το Υπουργείο Ναυτικών στην κυβέρνηση του Ιωάννη Κωλέττη*, θέση που κράτησε και στην κυβέρνηση (1847 – 48) του Κίτσου Τζαβέλλα*, που σχηματίστηκε μετά το θάνατο του Κωλέττη. Στη συνέχεια ανέλαβε το υπουργείο Οικονομικών (1848 – 49) στην κυβέρνηση του Κωνσταντίνου Κανάρη*.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΕΛΗΒΟΡΡΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΤΟΥ
ΜΟΥΣΕΙΟΥ
ΜΠΕΝΑΚΗ

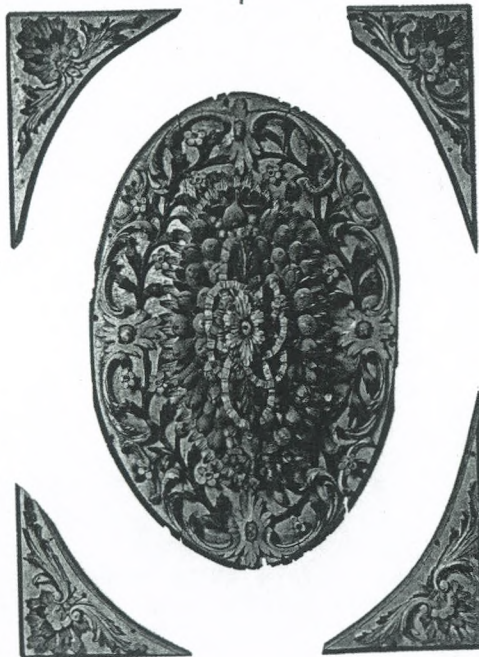
ΑΘΗΝΑ 2000

φία γαμηρού, συνοδεύουν την ελαιογραφία του Νικόλαου Γύζη (1842-1901) με το πορτραίτο μιας πανέμορφης νεαρής Μεγαρίτισσας.

Στα νησιά του Αργοσαρωνικού

(Αίθουσα 24)

Από τα μέσα του 18ου αι. πολλές νησιώτικες και παραθαλάσσιες πόλεις εξελίσσονται σε σπουδαία ναυτικά κέντρα με εμπορικούς στόλους, που κυριολεκτικά οργάνουν την ανατολική Μεσόγειο και τη Μαύρη Θάλασσα, επεκτείνοντας ταυτόχρονα και τα δρομολόγιά τους προς τη

Ξυλόγλυπτο επιχρωματισμένο τμήμα οροφής, από το αρχοντικό του Γεώργιου Βούλγαρη στην Ύδρα. 1800.

Ο ναός της Αφαίας στην Αίγινα. Ύδατογραφία του Edward Lear, 1849.

Δύση. Στα νησιά του Αργοσαρωνικού κόλπου η ανάπτυξη της ναυτιλίας ευνοεί κυρίως την Ύδρα και τις Σπέτσες, όπου η τότε οικονομική δύναμη γίνεται και σήμερα αισθητή στη σωζόμενη αρχιτεκτονική. Σε άλλα φωχότερα νησιά, στη Σαλίμινα λ.χ., το ελκτικό στοιχείο συνδέεται αμεσότερα με την αντοχή της ιστορικής μνήμης, ενώ στην Αίγινα, τα θεαματικά ερείπια του ναού της Αφαίας εξακολουθούν να προσελκύουν τους πιστούς του αρχαίου κάλους.

Η μικρή αυτή αίθουσα περιέχει ξυλόγλυ-

πα, επιχρωματισμένα στοιχεία από τον εσωτερικό διάκοσμο του αρχοντικού που έχτισε στην Υόρρα το 1800 ο μπέης Γεώργιος Βούλγαρης (1759–1812). Η επεξεργασία του έγινε σε εργαστήρια της Κωνσταντινούπολης και στο ρυθμό του οθωμανικού ροκοκό, που επικρατούσε ως κυρίαρχη τάση στη σουλτανική αυλή και στην υψηλή κοινωνία της πρωτεύουσας.

Στους τοίχους, δεξιά, δύο ελαιογραφίες γερμανού ζωγράφου με τα αρχικά G.v.Gr. αποδίδουν σκηνές καθημερινότητας, μάλλον στην Αίγινα της οθωνικής περιόδου, και μια άποψη του Πειραιά, το 1820, υδατογραφία του Joseph Cartwright. Αριστερά, μια άποψη της Σαλαμίνας, το 1838, υδατογραφία του William James Muller (1812–45) και μια δεύτερη άποψη του Πειραιά, όπως την αποτύπωσε σε σχέδιο με πενάκι μετά την Απελευθέρωση, ένας ιταλός περιηγητής. Ανέναντι, μια άποψη του Πόρου, το 1835, υδατογραφία του γνωστού από τις πολεοδομικές του δραστηριότητες, κατά την περίοδο 1830–40, Γερμανού Wilhelm von Weiler και δύο υδατογραφίες με το ναό της Αφαίας στην Αίγινα, όπως τον είδαν το 1849 ο Edward Lear και ο Francis Arundale (1807–53). Εκτίθεται τέλος μια ελαιογραφία άγνωστου ζωγράφου, με την απεικόνιση ιστιοφόρου στις ακτές της Υόρρας γύρω στα μέσα του 19ου αι.

Προθήκη 1: Στον εσωτερικό χώρο μιας αίθουσας υποδοχής από

Αστική ενδυμασία της συζύγου του Δημήτριου Βούλγαρη. Από την Υόρρα.